

خلق شخصیت‌های ماندگار

داریوش مهرجویی در طول بیش از نیم قرن فیلمسازی، علاوه بر خلق شخصیت‌های ماندگار در سینما، بازیگرانی را با فیلم‌هایش به سینمای ایران معرفی کرده که هر کدام یا ستاره شدند یا مسیری تازه پیش‌رویشان باز شد؛ مثل عزت‌الله انتظامی، خسرو شکیبایی، بیتا فرهی، علی صفحا و لیلیا حاتم.

آثار او در سال‌های دور وقتی که شرکت در جشنواره‌های جهانی این چنین مرسوم نشده بود، در جشنواره‌های معتبری مثل ونیز، برلین، کن، شیکاگو و توکیو شرکت داشت و جایزه‌هایی هم گرفت؛ اما به همان میزان فیلم‌هایش دچار میزوری یا عدم نمایش شدند. او در یکی از آخرین گفت‌وگوهایش با ایسنا درباره اینکه آیا قصد ساخت فیلم جدیدی را ندارد، ضمن گلایه از برخی میزوری‌ها گفته بود: کلام هم شرایط طوری است که با این گرانی و تورم، فیلمسازی صرف نمی‌کند، چون ساخت یک فیلم دست کم ۱۰ میلیارد تومان هزینه دارد و باید تقریباً ۲۰ میلیارد بفروشد تا به پول اولیه‌اش برسد. مهرجویی یادآور شده بود: من این روزها در حال نوشتن خاطراتم هستم، آنجا خیلی از مسائل در درباره آنچه بر سر فیلم‌هایم آمد می‌گویم.

کارگردان «چاره نشین‌ها» با وجود گله‌هایی که داشت تأکید می‌کرد: با همه این اتفاق‌ها می‌دانم که سینما پاپ‌را می‌ماند چون جوان‌ها هر روز مشتاق فیلمسازی می‌شوند و جلو می‌آیند. سینما تفریح مردم است و برای همین، این همه سینما در سال‌های اخیر ساخته شده است؛ هر چند جای افسوس دارد که وقتی ما می‌گفتیم سینما کم است، چیزی نمی‌ساختند اما حالا که وضع فیلم‌ها به اینجا رسیده، این همه سالان سینما ساخته شده است.

مهرجویی که روزگاری به آمریکارفت تا در دانشگاه فقط سینما بخواند، رشته اصلی‌اش را به فلسفه با گرایش سینما تغییر داد و در دهه ۱۳۴۰ شروع به فیلمسازی کرد تا سال ۴۸ که یکی از آثار ماندگار سینمای ایران یعنی «گاو» را ساخت؛ فیلمی که تولیدش سختی‌های خود را داشت و تهیه‌کننده‌های زیادی آن را رد می‌کردند، چون آن روزها دور، دور فیلم‌هایی مثل «گنج قارون» با رقص و آواز بود.

او در همان سال‌های قبل از انقلاب چند فیلم دیگر از جمله «دایره مینا» را ساخت و چند سال بعد از انقلاب هم با «چاره نشین‌ها» یکی از بهترین فیلم‌های کم‌دی سینما را ثبت کرد. مهرجویی در سال ۶۸ تصمیم به ساخت فیلمی می‌گیرد که هیچ تهیه‌کننده‌ای حاضر به همکاری برای تولید آن نمی‌شود، چون آن را در فروش موفق نمی‌دانند ولی مهرجویی که دوست داشت آنچه را در سر دارد بسازد برای اولین بار خودش تهیه‌کنندگی یک فیلم را بر عهده می‌گیرد و اینطور می‌شود که «هامون»، یکی از به یادماندنی‌ترین فیلم‌های مهرجویی و سینمای ایران می‌شود.

«بانو»، «سارا»، «پری»، «لیلا»، «یمانی»، «درخت گلابی» و «مهمان مامان» دیگر کارهای مهم و شاخص این فیلمساز در دهه ۷۰ و اوایل دهه ۸۰ بودند تا اینکه سال ۸۵ «سنجق» ساخته شده، فیلمی که در جشنواره فجر تحسین برانگیز بود و جایزه هم گرفت، اما شب آکران عمومی‌اش توقیف شد. این توقیف که ضربه سختی برای مهرجویی بود، سه ماه بعد به قاچاق دی‌وی‌دی فیلم ختم شد.

او که در تمام این سال‌ها مشغول نوشتن و ترجمه هم بوده، پس از «سنجق» به سراغ ساخت فیلم‌هایی رفت که دیگر مثل قبل علاقه‌مندان و مخاطبان‌ش را راضی نمی‌کرد؛ فیلم‌هایی که اگر چه شاید با دغدغه شخصی و اجتماعی مهرجویی ساخته شدند اما انتظار طرفداران مهرجویی را برآورده نکردند و این تصور را پیش آوردند که شاید دوران اوج او هم با تراج «سنجق» به پایان رسیده است.

اما مهرجویی که چند سالی بود می‌خواست قصه‌های دیگری از «سنجق» بسازد، در آستانه نهمین دهه زندگی‌اش فیلم «لامینور» را ساخت برنام‌های که برای داریوش مهرجویی تدارک دیده شد، در ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ توسط انجمن فیلم کوتاه ایران بزرگداشتی برای داریوش مهرجویی ترتیب دادند که در آن نشان ایسفا را اهدا کردند.

در بخشی از مراسم به روال سال‌های قبل که تندیس ایسفا به یک فیلمساز قدیمی اهدا می‌شد، فیلم کوتاهی پخش شد که در آن نشان ایسفا در منزل داریوش مهرجویی به او اهدا شد، این فیلمساز سخنان کوتاهی را خطاب به فیلمسازان مطرح کرد که از اهمیت این نوع فیلمسازی سخن می‌گفت و تأکید می‌کرد که فیلمسازی کوتاه، کار سختی است چون در زمان کوتاه باید حرفت را مطرح کنی.

خالق «چاره نشین‌ها»، هامون، لیلا، مهمان مامان، سارا یادآور شده بود که خودش ۱۰ فیلم کوتاه ساخته است و از دست‌اندرکاران آکادمی فیلم کوتاه که در این روزگار کرونا زده این نشان را به او دادند، تشکر کرده بود. داریوش مهرجویی فیلم‌های چون الماس ۳۳، آقای هالو، مدرسه‌ای که می‌رقصیم، بانو، درخت گلابی، میکس، دختر دای می‌گمشده، یمانی، طهران تهران، آسمان محبوب، چه خوبه بر گشتی، نارنجی‌پوش، اشباح و... را هم در کارنامه هنری‌اش دارد.

داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی فر به قتل رسیدند

جامعه هنری در بیهوشی

آرمان ملی: ساعت از نیمه‌های شب گذشته بود که شوک عظیمی نه تنها به جامعه هنری که تقریباً همه مردم ایران وارد شد. از آن شوک‌ها و تنش‌های عصبی عذاب‌آوری که خواب را از چشم آدم می‌گیرد و تمام دردها و استرس‌ها و مصائب دیگر را لااقل تا خود صبح فراموش می‌کند، بلکه آفتاب طلوع کند و همه بگویند که خواب دیده‌ای! خبر قتل داریوش مهرجویی، فیلمساز شهیر و صاحب‌سبک ایرانی به همراه همسرش در ویلا شخصی شان حوالی مشکین دست کرج و خیابان عظیم تصاویر و عکس‌های دو نفره از آقای فیلمساز و همسرش وحیده محمدی فر بود که در شبکه‌های مجازی دست به دست می‌شد و تمامی ندانست. داریوش مهرجویی متولد سال ۱۳۱۸ خورشیدی و از فیلم‌سازان برجسته ایران و از چهره‌های اصلی موج نوی سینمای ایران بود که علاوه بر فعالیت در عرصه سینما، به نوشتن رمان و ترجمه نیز می‌پرداخت؛ او یکی از سینماگران پر افتخار سینمای ایران در جشنواره فیلم فجر بوده به طوری که بخاطر فیلم‌های هامون و پری جایزه بهترین کارگردانی را کسب کرد و بابت سارا جایزه بهترین فیلم‌نامه را گرفت؛ همچنین فیلم «مهمان مامان» عنوان بهترین فیلم جشنواره فجر را به دست آورده است.

تحقیقات برای دستگیری قاتل یا قاتلین

سردار حمید هداوند فرمانده انتظامی استان البرز نیز در خصوص آخرین جزئیات بررسی قتل خانواده مهرجویی گفت: ضمن عرض تسلیت برای هنری ایران اعلام می‌کنیم از همان لحظات ابتدایی ماموران، کارآگاهان ویژه قتل و تیم تشخیص هویت استان البرز در صحنه حضور پیدا کرده و اقدامات فنی و دستورات لازم در خصوص شناسایی و بازداشت قاتل یا قاتلین داریوش مهرجویی و همسرش به صورت شبانه روزی ادامه دارد. وی افزود: به مردم و جامعه هنری قول می‌دهیم که در سریع‌ترین زمان ممکن قاتلین بازداشت و به‌شدت مجازات محکوم خواهند شد.

به جا ماندن آثاری متعلق به قاتل

رئیس پلیس آگاهی کشور نیز گفت: آثار ورود جبری در صحنه قتل خانواده مهرجویی دیده نمی‌شود و تخریبی در درها صورت نگرفته است. سردار محمد قنبری که با حضور در منزل داریوش مهرجویی صحنه قتل را از نزدیک بررسی کرده بود، گفت: با بررسی صحنه جرم، آثاری در صحنه قتل پیدا شده است که ما احتمال می‌دهیم مربوط به قاتل باشد. وی افزود: آثار ورود جبری در صحنه جرم دیده نمی‌شود و تخریبی در درها صورت نگرفته است. سردار قنبری افزود: نگهبانی شهرک تا منزل مقتول یک کیلومتر فاصله دارد و تمامی مسیرهای ورود و خروج در منطقه در حال بررسی است. وی همچنین افزود: در این تحقیقات برای نخستین بار از سگ‌های ردیاب نامور نیز استفاده شده است تا در اطراف منزل به ردیابی بپردازند. وی تأکید کرد: تحقیقات تا رسیدن به قاتل یا قاتلان ادامه خواهد یافت.

قتل با ضربات جسم تیز

ساعت ۲۳ شنبه ۲۲ مهر، کشف جسد «داریوش مهرجویی» و همسرش از سوی دخترشان به مرکز فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ گزارش داده شد. تیمی از کارآگاهان جنایی پلیس آگاهی، متخصصان پزشکی قانونی، تیم تشخیص هویت، بازپرس ویژه قتل به‌همراه رئیس پلیس آگاهی منطقه و دادستان فردیس راهی محل حادثه شدند و تحقیقات ابتدایی آغاز شد. تیم جنایی به محض ورود، با خانه‌ای بهم‌ریخته مواجه شدند. کارآگاهان در ابتدا جسد داریوش مهرجویی را مشاهده کردند که آثار ضربات جسم تیز روی گردن و جسم سخت بر سرش مشهود بود. از سوی دیگر، کارآگاهان جنایی با جسد همسر داریوش مهرجویی مواجه شدند که شواهد نشان می‌داد بر اثر خفگی به قتل رسیده بود. طبق بررسی‌های اولیه تیم تشخیص هویت پلیس آگاهی، روی بدن اجساد هیچ گونه آثار دفاعی مشهود نبود. تحقیقات ابتدایی حکایت از آن داشت، دختر خانواده ساعت ۲۰ برای انجام کار شخصی از خانه خارج شده و حدوداً ساعت ۲۲ بعد از ظهر خواست پدرش برای صرف شام بازمی‌گردد اما با اجساد والدینش مواجه شده و موضوع را به پلیس گزارش داده است. برخی از رسانه‌ها مدعی شده بودند سر اجساد بریده شده بود که «ناصر خاکی» دادستان فردیس این موضوع را تکذیب و عنوان کرد که این داریوش مهرجویی و همسرش بر اثر ضربات جسم سخت و جسمی تیز که احتمالاً چاقو بوده است، به قتل رسیده‌اند.

گزارش پزشکی قانونی چه می‌گوید؟

رئیس کل دادگستری استان البرز نیز گفت: طبق گزارش پزشکی قانونی علت فوت داریوش مهرجویی و همسرش بر خورد چاقو با جسم مدعی شده بودند سر اجساد بریده شده بود که «ناصر خاکی» دادستان فردیس این موضوع را تکذیب و عنوان کرد که این داریوش مهرجویی و همسرش بر اثر ضربات جسم سخت و جسمی تیز که احتمالاً چاقو بوده است، به قتل رسیده‌اند.

سه روز عزای عمومی برای اهالی سینما و دوستداران آقای مهرجویی اعلام شد. تشییع نیز یک روز تمام پروژه‌های سینمایی در سراسر کشور تعطیل شوند

جلسه فوق‌العاده وزیر فرهنگ

همچنین رئیس روابط عمومی و شورای اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از جلسه فوق‌العاده وزیر فرهنگ برای پیگیری ماجرای قتل داریوش مهرجویی خبر داد. مهدی سموعی در گفت‌وگو با ایرنا اظهار کرد: به دنبال انتشار خبر تلخ و ناگوار درگذشت داریوش مهرجویی و همسرش، وزیر فرهنگ محل وزارتخانه با نهادها و دستگاه‌های امنیتی، قضایی و انتظامی، با اتخاذ گزارشات کامل، سازمان سینمایی و مرکز حراست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را مسئول پیگیری و گزارش درباره این پرونده کرد. به گفته‌ی این جلسه در اسرع وقت در محل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شده و دنبال آن رئیس سازمان سینمایی اعلام کرد از همه ظرفیت‌های خود برای پیگیری این واقعه و شناسایی و مجازات عامل یا عوامل این جنایت ناخوشدونی استفاده خواهد کرد و تا حصول نتیجه و روشن شدن همه ابعاد ماجرا درهای دروغ نخواهد کرد. از سوی دیگر، معاونان و مدیران سازمان سینمایی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با حضور در محل واقعه با مقامات قضایی و انتظامی استان البرز دیدار و گفت‌وگو کردند. آنان نیز خواستار پیگیری همه‌جانبه این حادثه تا روشن شدن کامل ابعاد آن شدند.

۲ روز عزای عمومی برای سینما

رسول صدراعظمی سخنگوی خانه سینما گفت: (۲۳ مهر ماه) جلسه‌ای برای اطلاع‌رسانی مراسم تشییع با حضور هیات رئیسه و نمایندگان سازمان سینمایی در خانه سینما برگزار شد و پس از بحث و بررسی درباره قتل هولناک این کارگردان سینما مقرر شد که از دوشنبه ۲۴ مهر ماه به نشانه احترام، سه روز عزای عمومی برای اهالی سینما و دوستداران آقای مهرجویی اعلام شود و هم‌زمان با مراسم تشییع نیز یک روز تمام پروژه‌های سینمایی در سراسر کشور تعطیل شوند.

دوفرضیه

دو فرضیه فعلاً برای ماموران مطرح است، اول اینکه عاملان قتل بعد از استوری وحیده محمدی‌خواه همسر داریوش مهرجویی درباره اینکه فردی او را تهدید کرده است، برای اینکه شناسایی نشوند مرتکب این قتل‌ها شده‌اند. به گزارش سایت جنایی، دومین فرضیه این است که فردی به‌جز عامل تهدید کننده، وقتی متوجه تهدید این زوج شده است از شرایط سوء استفاده کرده و مرتکب قتل شده است. اما وضعیت خانه نشان می‌دهد عاملان قتل انگیزه سرقت نداشته‌اند، چرا که اشیای قیمتی زیادی در محل بوده که سرقت نشده است. همچنین کارآگاهان متوجه شده‌اند که عاملان قتل به مختصات خانه به طور کامل مسلط بوده‌اند.

دستگیری ۴ مظنون

گفته می‌شود ۴ مظنون در قتل داریوش مهرجویی بازداشت شده‌اند اما اعترافی نداشته‌اند. پلیس همچنان در حال تحقیق از آنهاست. همچنین سرخ‌های دیگر نیز از سوی پلیس در حال رسیدگی است. بر اساس اطلاعاتی که به دست آمده عاملان جنایت بعد از قتل، آلت قتاله را هم با خود برده و تلاش کرده‌اند ردی از خود باقی نگذارند. تحقیقات درباره پیدا کردن اثر انگشت تا هر ردی که بتواند به ماموران کمک کند، همچنان ادامه دارد.

ادعای نقش اتباع غیر ایرانی تأیید نشده

مدیر کل امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری البرز نیز گفت: نقش اتباع غیر ایرانی در قتل مهرجویی و همسرش که شب گذشته در ویلا خود در اطراف کرج به قتل رسیده بودند، مشخص نیست و این ادعا تأیید نشده است. سیروس دهقان شیرازی در گفت‌وگو با ایرنا افزود: قاتل یا قاتلان این حادثه هنوز شناسایی نشده‌اند و تحقیقات پلیس در این زمینه به صورت جدی آغاز شده است. وی بیان کرد: نتیجه تحقیقات در زمینه این قتل در اسرع وقت به اطلاع مردم خواهد رسید.

مهرجویی گفت: وزارت فرهنگ این حادثه تلخ را با جدیت دنبال خواهد کرد. متن پیام تسلیت محمدمهدی اسماعیلی به شرح زیر است: «خبر فقدان تاسف‌بار هنرمند بزرگ سینمای ایران، استاد داریوش مهرجویی و همسرشان باعث تأثر عمیق شد. بی تردید مهرجویی از بزرگان جریان ساز سینمای ایرانی بود که در طول ۶ دهه فعالیت، آثار ماندگاری را تولید کرد. این حادثه تلخ و دردناک تا روشن شدن ابعاد آن توسط نهادهای ذیربط پیگیری می‌شود و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آن را با جدیت مطالبه و دنبال خواهد کرد. اینجانب فقدان مهرجویی عزیز و همسر گرامی‌اش را به بازماندگان، جامعه هنری کشور و خانواده سینما، و عموم علاقه‌مندان ایشان تسلیت عرض می‌نمایم و رحمت و رضوان الهی را برای آنها مسئلت می‌نمایم.»

واکنش رئیس سازمان سینمایی

رئیس سازمان سینمایی در پی فقدان تاسف‌بار داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی فر پیام تسلیت منتشر کرد. متن پیام محمد خزاعی به این شرح است:

ضایعه درگذشت مرحوم مهرجویی و همسرشان را به خانواده، دوستان و اهالی هنر تسلیت گفته و از خداوند منان برای آن دو عزیز، رحمت واسعه الهی مسألت می‌نمایم.

واکنش‌ها و پیام‌های تسلیت در فقدان داریوش مهرجویی

روزی دردناک برای سینمای ایران

پیگیری برای بررسی شفاف پرونده سخنگوی هیات رئیسه مجلس با تسلیت درگذشت مهرجویی و همسرش گفت: از جایگاه مجلس شورای اسلامی برای بررسی سریع و شفاف پرونده و بازداشت و برخورد قاطع با جانیان، پیگیری خواهیم کرد. سید نظام الدین موسوی، نماینده تهران در مجلسی در صفحه توئیتر خود نوشت: «درگذشت زنده یاد «داریوش مهرجویی» کارگردان نام‌آور و سلسله‌چینان موج‌نوی سینمای ایران و همسر محترمه‌شان در یک جنایت دلخراش موجب تاسف و تأثر مردم هنردوست کشورمان شد. از جایگاه مجلس شورای اسلامی برای بررسی سریع و شفاف پرونده و بازداشت و برخورد قاطع با جانیان، پیگیری خواهیم کرد.»

اعلام این جنایت تاوان می‌دهند

در پی واقعه تلخ پیش آمده برای داریوش مهرجویی، کارگردان نامدار کشورمان و همسرش رئیس سازمان صداوسیما در پیامی این واقعه را تسلیت گفت. متن پیام تسلیت پیمان جبلی در پی جان باختن داریوش مهرجویی و همسرش بدین شرح است: «روزی تلخ و دردناک برای هنر ایران رقم خورد. فقدان اندوه‌بار و تاسف برانگیز مرحوم داریوش مهرجویی و همسر محترمه‌اش، قلب همه‌مان را جریحه‌دار کرد. آن استاد فقید با قلم و نگاهش یکی از نمادهای سینمای مردمی و محبوب ایران بود و آثارش در زمره ماندگارترین‌ها قرار دارد. مرحوم مهرجویی سابقه همکاری با رسانه ملی در ساخت فیلم‌های مهمان مامان و آسمان محبوب داشت و چه حسرت برانگیز که دو سربلای طرز و کاربری رازی با قلم وی به مرحله تصویربرداری نرسید. بی‌شک عاملان وقوع جنایت هولناک دیشب، تاوان پس خواهند داد و عدالت دربارشان اجرا خواهد شد.

پیام تسلیت محمدمهدی اسماعیلی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی به مناسبت درگذشت داریوش

پرسرشدنی نیست. اینجانب ضمن عرض تسلیت خدمت بازماندگان این حادثه درردناک و تعزیت محضر همه سینماگران و علاقه‌مندان این هنرمند بزرگ، اطمینان خاطر می‌دهم سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از همه ظرفیت‌های خود برای پیگیری این واقعه و شناسایی و مجازات عامل یا عوامل این جنایت ناخوشدونی استفاده خواهد کرد و تا حصول نتیجه و روشن شدن همه ابعاد ماجرا درهای دروغ نخواهد کرد.